ایران ۲۵

■ آغاز سال بیست و ششم ■ شماره ۷۲۶۱ ■ سه‌شنبه ■ ۱ بهمن ۱۳۹۸ ■ ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۱ ■ ۲۰ صفحه به همراه ۱۳۲ صفحه ویژه‌نامه ایران ماه ■ قیمت در تهران و البرز ۴۰۰۰ تومان / دیگر استان‌ها ۳۰۰۰ تومان ■ 21 Jan 2020 ■ Tuesday

سال از انتشار روزنامه ایران گذشت

یادداشت هایی از محسن هاشمی، محمد عطریانفر، سیدحسن موسوی چلک، علی قنبری، شهلا کاظمی‌پور، عادل برکم، امیرحسین زادگان، ربابه شیخ الاسلام، پری ملکی و بهمن ایزدی

سه شنبه های شعر ایران

در صفحه شعر بخوانید

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مسئولان حج:

ایستادگی ملت ایران مقابل امریکا حقیقتی جذاب برای دنیا است

در صفحه سیاسی بخوانید

واکنش باشگاه‌ها به بسته پیشنهادی جدید AFC برای حل مسأله میزبانی در آسیا

خارج از ایران بازی نمی‌کنیم

۱۸

جمهوریخواهان و وکلا در آستانه استیضاح رئیس جمهور امریکا اقدام کردند

افشای تاکتیک تبرئه ترامپ

۴

وام دوجانبه برای حل مشکل مسکن فرهنگیان

۵

وقتی دیوار اطمینان کودکان با خبرهای ناگوار فرو می‌ریزد

ما گل‌های خندانیم؟

۶

صفحه‌خوانی شطرنج گازی جهان در گفت‌وگو با محمد حسین عادلی

ایران بامهره «گاز مایع» وارد بازی شود

۱۰

ظریف در مجلس:

امریکا از مردم ما می‌ترسد نه سلاح ما

اگر برجام به شورای امنیت ارجاع شود خروج ایران از «ان‌پی‌تی» مطرح خواهد بود

گزارش | گروه سیاسی

ارجاع پرونده توافق هسته‌ای به شورای امنیت با خروج ایران از معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای موسوم به «ان‌پی‌تی» رو به رو می‌شود. این موضوعی است که محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران روز گذشته در حاشیه حضورش در مجلس و در گفت‌وگو با «خانه ملت» مطرح کرد. وزیر خارجه با بیان اینکه ایران پنج گام در راستای کاهش تعهدات برجام برداشته است و قرار نیست گام دیگری برای کاهش تعهدات بردارد، گفت: «در صورتی که اروپایی‌ها به تعهدات خود برگردند ایران هم کاهش تعهدات را متوقف می‌کند اما اگر اروپایی‌ها به رویه خود براساس بازی‌های سیاسی ادامه دهند، ما امکانات متعددی داریم». به گفته ظریف طبق نامه رئیس جمهوری در اردیبهشت ۱۳۹۷ درباره برجام اگر این موضوع به شورای امنیت ارجاع شود، خروج ایران از «ان‌پی‌تی» مطرح خواهد بود اما پیش از آن برنامه‌های دیگر را می‌توان در دستور کار قرار داد. تهدید خروج به «ان‌پی‌تی» از سوی ظریف چند روز پس از آن مطرح شد که سه کشور اروپایی فرانسه، بریتانیا و آلمان که از کشورهای طرف توافق هسته‌ای هستند، در بیانیه‌ای مشترک رسماً از فعال شدن سازوکار رفع اختلاف در توافق برجام خبر داده‌اند.

صفحه ۲ را بخوانید

شفاف سازی «آشنا» درباره «سیما»

دولت هیچ فشاری به جام جم نداشته و نامه من درباره «جهان آرا» هنوز در جلسه شورای نظارت بر صدا و سیما مطرح نشده است

۳

ربع قرن تجربه «ایران»

یادداشت

مهدی شفیعی
مدیرعامل مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

روزنامه ایران اولین محصول از مجموعه محصولات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران است اما به این مجموعه در طول زمان عناوین دیگری اضافه شده است.

ایران الان یک نهاد رسانه‌ای است. نهادی که با یک روزنامه شکل گرفت، به مرور و با تلاش کسانی که طی ۲۵ سال هرکدام خشتی بر این بنا نهادند، حالا تبدیل به نهادی شده که در جستجوی ارتباط با افرادی با سلایق و علاقه‌مندی‌ها و زبان‌های گوناگون (فارسی، انگلیسی و عربی) در بسترهای مکتوب و آنلاین و تصویری است.

ایران همچنان که از روز نخست پایه‌گذاری شد، تجمیع چند نسل روزنامه‌نگاری است. ایران صدای دولت مستقر را به عنوان منتخب ملت به آنها می‌رساند. در اینجا دولت، دولت همه مردم ایران با هر تنوع مذهبی و قومی و سیاسی به عنوان هموطنان است. ایران به عنوان یک نهاد رسانه‌ای دوری از افراط و تفریط را سرلوحه امور خود قرار داده است. ما در ایران هم مطالبات ملت را انعکاس می‌دهیم و هم عملکرد دولت را و براین اعتقادیم که ملت و دولت در پیوستگی عمیق با یکدیگر خواهند توانست آبادانی و سربلندی کشور را رقم بزنند.

ما معتقدیم که ایران «تنها صدای» دولت نیست بلکه تریبون دولت - ملت است؛ مجرایی است برای انتقال پیام‌ها از دولت به ملت و برعکس. «ایران» در ربع قرن حیات خود با وجود زیست سیاسی در ۴ دولت با ۴ گرایش غالب بعضاً متضاد، رویه اعتدالی خود را رها نکرد؛ اگر صدای دولت مستقر بود سندان سیاسی کوبنده‌ای نداشت؛ بعضاً کوبنده‌تر از دیگر رسانه‌های همسو با دولت وقت. اگر رسانه دولتی شناخته می‌شود اما هرگز به تضادها و تغایرها دامن نزد؛ اگر در دوره‌هایی تلاش شد تا پایگاه یک جریان سیاسی خاص شود اما هرگز به تسخیر یک حزب و جریان درنیامد تا تریبون آن شود. اگر در دوره‌ای سلایق مختلف بر آن حاکم بود اما خروجی و محصول نهایی مطابق میل یک جریان خاص نبود. چون اینجا یک نهاد رسانه‌ای است به قدمت ربع قرن با روزنامه‌نگارانی از چند نسل و با چندین سلیقه متفاوت که آموختند چگونه در یک فضای حرفه‌ای هم تجربیات خود را به یکدیگر منتقل کنند و هم ذیل چتر بزرگ «ایران» خود را متعهد و معطوف به هدف والاتری بدانند و آن منافع ملی و وحدت ملی است. این اهتمام جمعی به صدای «ایران» بودن است و باور به اینکه «ایران» متعلق به همه ایرانیان است و ما هم باید خود را صدای همه آنان بدانیم. به این دلیل است که «ایران» امروز علاوه بر روزنامه برای ورزشدوستان برای روشندلان هم روزنامه منتشر می‌کند؛ در صفحات ایران هم توجه ویژه‌ای به دیگر استان‌ها داریم هم عنایت خاصی به اقتصاد و فرهنگ و جامعه و سیاست و حتی صفحه کودک. تلاش ما این است که اقشار و سلایق متنوع ایرانیان صفحات مطلوب و صدای مطبوع خود را در ایران ببینند و بشنوند.

ربع قرن تجربه همکاران من در این مؤسسه امروز یک غنیمت بزرگ برای تاریخ رسانه‌ای ایران است. تجربه‌ای که در دوران شهاب‌گونگی رسانه‌های ایرانی و ناپایداری صنفی و سیاسی حاکم بر مطبوعات، به عنوان روزنامه‌ای جریان‌ساز توانسته ادامه حیات دهد.

اعتبار رسانه‌ای و اعتماد عمومی مسأله امروز ایران همانند دیگر رسانه‌هاست. امسال ایران در کنار تقویت شکلی و محتوایی و حضور قوی‌تر در عرصه‌های جدید همچون تصویر و روزنامه‌نگاری آنلاین به دنبال اعتمادسازی و البته ایجاد مرجعیت رسانه‌ای با همیاری مجموعه‌ای از زبده‌ترین و کوشاترین نیروها به عنوان مهم‌ترین ظرفیت مؤسسه است. امیدواریم با همیاری همکاران، بتوانیم روز به روز اعتبار رسانه‌ای مجموعه را ارتقا دهیم و در این راستا پذیرای نقدهای مخاطبان به عنوان اصلی‌ترین سرمایه خود هستیم.

طلاق در پیمایش ملی خانواده

یادداشت

عباس عبدی
پژوهشگر اجتماعی

در گذشته در کمتر خانواده‌ای بود که طلاق رخ داده باشد و طلاق امر مذمومی تلقی می‌شد. ولی الان کمتر خانواده‌ای را می‌توان یافت که حداقل یک طلاق را تجربه نکرده باشند. به همین علت طلاق به عنوان یکی از ۵ آسیب مهم اجتماعی کشور شناخته شده است. از این جهت کوشش و برنامه‌ریزی برای کاهش آن نیز در دستور کار سیاست‌گذاران قرار گرفته است. با این حال لازم است که درک دقیق‌تری از این پدیده در ایران پیدا کنیم، تا حد ممکن دست به اقدامات و سیاست‌های بی‌فایده نزنیم. موضوع طلاق یک فصل مهم از پیمایش ملی خانواده است که در انتهای سال ۱۳۹۶ در کشور و از سوی جهاد دانشگاهی انجام شد که پیشتر در تاریخ ۲۴ آذر ماه طی یک یادداشت مهمترین یافته‌های آن پیمایش را معرفی کردم. در این یادداشت می‌کوشم به نکات و یافته‌های مهم این پژوهش درباره طلاق اشاره کنم.

واقعیت این است که طی ۱۵ سال گذشته روند افزایشی تعداد طلاق و از آن مهم‌تر کاهش نسبت ازدواج به طلاق شدت یافته است.

سال	نسبت ازدواج به طلاق
۱۳۸۵	۸/۳
۱۳۸۸	۷/۱
۱۳۹۱	۵/۵
۱۳۹۴	۴/۶
۱۳۹۷	۳/۱

طی ۱۲ سال نسبت ازدواج به طلاق از ۸/۳ به ۳/۱ رسیده است. این نسبت برای شهر تهران در سال ۱۳۹۶، حدود ۲/۲ است، یعنی به ازای هر ۲۲ ازدواج، ۱۰ طلاق رخ می‌دهد. این نسبت برای منطقه ۳ تهران خیلی کمتر است. ایران در دو دهه پیش جزو کشورهایی محسوب می‌شد که آمار طلاق پایینی دارند، ولی اکنون در حال ورود به ۱۰ کشوری است که شاخص طلاق آنها بالاست.

پیمایش ملی خانواده نیز به یکی از عناوین مهم خانواده که طلاق باشد پرداخته است. نگاه کلی شهروندان ایرانی به طلاق منفی است و اکثریت خواهان پرهیز از وقوع آن هستند. مهم‌ترین دلایل آنان به خاطر فرزندان و سپس مشکل تأمین هزینه زندگی مستقل پس از طلاق و نیز فشارهای اجتماعی است. ولی هنگامی که اجتناب از طلاق به عنوان یک قاعده مطلق مطرح می‌شود، اکثریت مخالفت می‌کنند و راه را برای طلاق باز می‌گذارند. ولی نکته مهم این است که افراد با سنین کمتر، مجردها، افراد با تحصیلات و درآمد بیشتر و ساکنان مراکز شهری‌تر نگرش مثبت‌تری به طلاق دارند. و این نشان می‌دهد که نگرش منفی نسبت به طلاق در حال کاهش است. همچنین نگرش زنان در مجموع و در مقایسه با مردان نسبت به طلاق مثبت‌تر است و درک چرایی این نگاه ضروری است.

۵ علت مهم‌تر طلاق شامل عدم وفاداری، بیکاری، نارضایتی در روابط جنسی، فشارهای اقتصادی و اختلاف طبقاتی زن و شوهر ذکر شده است که مجموعاً ۷۴ درصد پاسخگویان به این ۵ مورد اشاره کرده‌اند. یکی از پرسش‌های جالب که نشان‌دهنده وضعیت خانواده در ایران است این است که اگر قرار باشد دوباره از اول ازدواج کنید، با توجه به تجربیات فعلی چه کار می‌کردید؟ ۷۲ درصد گفته‌اند که با همین شخص ازدواج می‌کردم، ۱۰ درصد شخص دیگری را گفته‌اند و ۱۸ درصد گفته‌اند که اصلاً ازدواج نمی‌کردند. به عبارت دیگر ۲۸ درصد افراد از وضعیت ازدواج خود به نوعی ابراز عدم رضایت کرده‌اند. این رقم برای زنان ۳۳ درصد و برای مردان ۲۲ درصد است که نشان‌دهنده عدم رضایت بیشتر زنان و تغییر درک آنان از زندگی بر اثر تجربه زندگی فعلی است.

۲۲ درصد افراد گفته‌اند که در طول سال گذشته به این فکر کرده‌اند که رابطه‌شان با همسرشان ممکن است دچار مشکل شود. این رقم برای زنان ۲۷ درصد بوده. همچنین ۱۰ درصد زوجین در سال گذشته درباره جدایی از یکدیگر صحبت کرده‌اند. بیشترین علت ورود به این بحث، مسائل مالی بوده است.

از پاسخگویان پرسیده شده است که چقدر احتمال می‌دهید که از یکدیگر جدا شوید؟ ۰/۹ درصد احتمال خیلی زیاد داده‌اند و ۱/۲ درصد نیز احتمال زیاد. اگر کل خانواده‌های کشور را که شامل حداقل زن و شوهر می‌شود حدود ۲۰ میلیون بدانیم، بنابراین ۱۸۰ هزار مورد آنها به احتمال زیاد در معرض طلاق هستند که تقریباً معادل ۱۷۶ هزار مورد طلاق است که در سال ۱۳۹۷ رخ داده است. هنگامی که به کل پاسخ‌ها نگاه می‌کنیم، فقط ۷۶ درصد معتقدند که هیچ احتمالی برای وقوع طلاق در زندگی آنان وجود ندارد.

حدود ۵ درصد افراد پاسخگو خودشان تجربه طلاق داشته‌اند. بیشترین نوع، طلاق توافقی (۵۵٪) و سپس طلاق به درخواست زن (۳۴٪) بوده است. طلاق‌های رجعی که به درخواست مرد است فقط ۷ درصد بوده است. این امر نشان‌دهنده ناخرسندی بیشتر زنان از وضعیت ازدواج آنان است.

نکته بسیار مهم و اساسی این پیمایش در آخرین پرسش‌های مربوط به طلاق است. از کسانی که تجربه طلاق داشته‌اند پرسیده شده که تحول کیفیت زندگی خود پس از طلاق را با پیش از آن در ۱۰ مورد ارزیابی کنند. بدون استثنا در همه موارد تعداد کسانی که اظهار داشته‌اند این موارد بهتر شده به کسانی که گفته‌اند بدتر شده بسیار بیشتر است. در روابط اجتماعی ۵ برابر بهتر شده است. این نسبت برای زنان حدود ۱۰ برابر بهتر شده است. تقریباً در همه موارد زنان ارزیابی بهتری از مردان درباره وضعیت پس از طلاق خود ابراز کرده‌اند و این نشان‌دهنده ارزیابی درست‌تر زنان از اقدام به طلاق است.

پرسش پایانی درباره رضایت کلی از وضع فعلی پس از طلاق در مقایسه با پیش از طلاق است که ۸۳ درصد ابراز رضایت و ۱۷ درصد ابراز عدم رضایت کرده‌اند. ولی این دو رقم برای زنان ۸۹ و ۱۱ درصد است در حالی که برای مردان ۷۵ و ۲۵ درصد است. در مجموع اکثریت قاطع زنان و مردان ابراز رضایت بیشتری از وضعیت پس از طلاق داشته‌اند ولی زنان رضایت‌مندی بیشتری از مردان ابراز داشته‌اند.

پرسشی که باید طرح کرد این است که آیا می‌توان طلاق را کاهش داد؟ مطالعه حاضر نشان می‌دهد که بیشترین تعداد طلاق‌ها به رضایت بیشتر هر دو طرف طلاق منجر شده است. ولی عدم رضایت مردان از زنان بیشتر است. بنابراین لازم است که وضعیت خانواده و زندگی زناشویی قدری به نفع زنان متحول شود تا نفعی برای اقدام آنان به طلاق نماند. این به سود مردان نیز هست. زیرا با اندکی گذشت و کوتاه آمدن و تغییر وضعیت برای زنان می‌توانند امیدوار شوند که دچار طلاق نمی‌شوند. مردانی که ۲۵ درصدشان ارزیابی منفی‌تری از وضعیت پس از طلاق داشته‌اند.

و بالاخره اینکه ۵۷ درصد افرادی که تجربه طلاق داشته‌اند، دوباره ازدواج کرده‌اند که این رقم برای مردان ۶۸ درصد و برای زنان طلاق گرفته فقط ۴۸ درصد است. ظاهراً امید زنان به داشتن یک زندگی موفق پس از گرفتن طلاق کمتر از مردان است. یا زندگی فردی را مطلوب‌تر از ازدواج دوباره ارزیابی می‌کنند. در مجموع طلاق در ایران نشان‌دهنده کوشش زنان برای خلاص شدن از وضعیت نابرابر و تبعیض‌آمیز آنان در خانواده است.

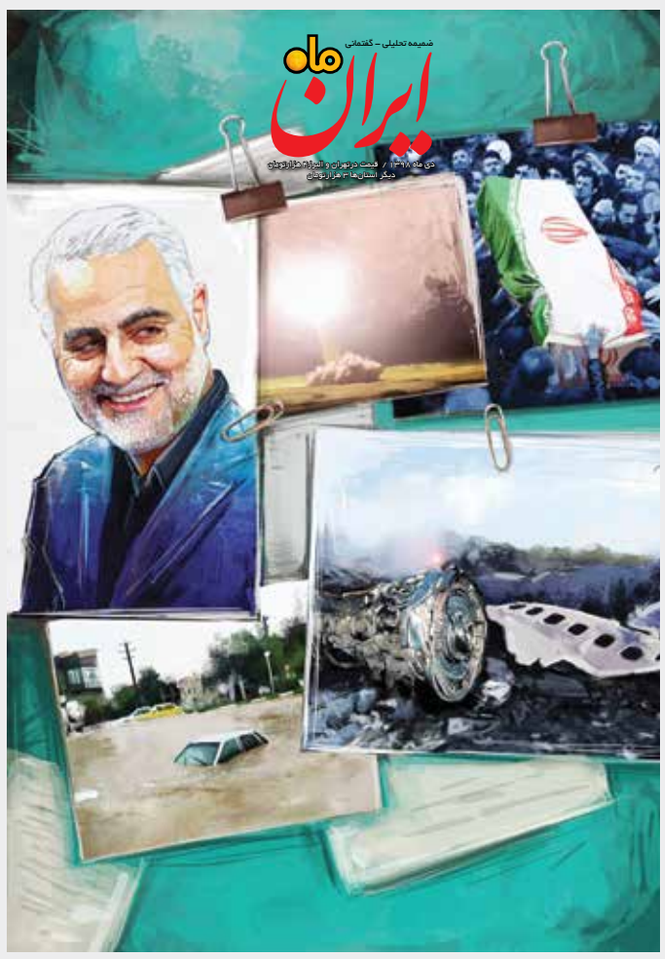

شماره چهارم «ایران ماه» منتشر شد

جز همدلی نباشدمان مرهمی دگر

شماره چهارم ایران ماه منتشر شد. چهارمین شماره ایران ماه با نگاه به اتفاقات اندوهگین و رویدادهای مهم دی ماه با تیتر «جز همدلی نباشدمان مرهمی دگر» منتشر شد. این شماره که پس از چهار رخداد ترور و شهادت سردار سلیمانی، تشییع بی‌سابقه او، انتقام ایران از امریکا و نیز سانحه هوایی سقوط هواپیما منتشر می‌شود با دو جلد در روی کیوسک قرار گرفت.

جلد نخست با نگاه به اتفاقات اندوهگین و رویدادهای مهم دی ماه با تیتر «جز همدلی نباشدمان مرهمی دگر» منتشر شد. جلد دوم نیز با تیتر «رسم نمایندگی مردم» منتشر شد.

سرگه بارسقیان در گزارشی خواندنی نوشت که چگونه در یک هفته سیمای سیاسی ایران و منطقه دگرگون شد. در کنار این گزارش، مریم سالاری گزارشگر حوزه دیپلماسی ایران در مطلبی با عنوان شلیک به قلب خاورمیانه به ابعاد سیاسی و اجتماعی و نقش سردار سلیمانی در منطقه پرداخت.

پرونده اصلی این شماره ایران ماه نیز به بررسی جایگاه و نقش نهادهای انتخابی و عملکرد آنها پرداخته که با همین تیتر منتشر شده است. در گفت‌وگو با مجیدانصاری «چالش کارآمدی نهادهای انتخابی» به بحث گذاشته شده است. عباس عبدی از مجلس پوپولیستی و فقدان نظام حزبی سخن می‌گوید. نقش پارلمان و فرازو فرود آن در کشور را با حسین واله به بحث گذاشتیم. بررسی نظام‌های حقوقی دنیا نیز در گفت‌وگو با محمد هاشمی استاد حقوق مطرح شد. روایت محمد رضا باهنر از چرخش نخبگان در پارلمان با تیتر نمایندگان مردم باید حکمرانی بدانند نیز از مطالب خواندنی این شماره ایران ماه است. در این پرونده محمد حسین زارعی درباره تجربه نظام پارلمانی در اروپا و ایران، علی محمد حاضری از چرایی طرح مطالبات فردی و جمعی در پارلمان، محمد علی دستمالی تفاوت‌های پارلمان در ایران و منطقه، مجتبی مقصودی و محمد رضا طالبی‌نژاد از شاخص‌های نمایندگی مطلوب سخن گفته‌اند و... نیز مطالب و گفتارهایی دارند. علاوه بر این در صفحات ویژه‌ای تاریخچه پارلمان در ایران نیز منتشر شده است. پرونده رؤیای ایرانی نیز از جمله دیگر مطالب این شماره ایران ماه است. گفت‌وگوی اصلی این پرونده با عباس کاظمی جامعه شناس درباره اینکه چگونه می‌توان از بحران‌ها و تنگناهای اجتماعی با یک رؤیای مشترک عبور کرد صورت گرفته است که با تیتر «مردم به مرهم و دلداری نیاز دارند» منتشر شده است. روایتی از زندگی و جوانی محسن هاشمی و آنچه از پدر به یادگار مانده است گفت‌وگوی بخش زندگینامه ایران ماه است. محسن هاشمی می‌گوید: گرایش پدرم میانه روی و اعتدال بود. در کنار این گفت‌وگو خاطرات منتشر نشده اکبر هاشمی رفسنجانی در اسفند ۱۳۷۶ نیز قرار گرفته است. اثر بخشی نهاد تصمیم ساز | محمد فاضلی، سرمایه اجتماعی موضوع ملی | بیژن عبدالکریمی، تحول پارادایمی و نسل جدید سیاست ورزی | سلمان صادقی‌زاده، گذار به دولت - ملت | احمد یستانی، آیا وعده‌های روحانی محقق شده است؟ | ابراهیم حاجیانی، انتخابات و امنیت ملی، قدرت نهاد جامعه | محمد باقر تاج‌الدین، سمت و سوی مطالبه‌گری در ایران | سعید معید فر، سیاستگذاری اجتماعی | فرشید یزدانی و... دیگر مقالات و مطالب این شماره است.